

SGP

2018 - 2022
VERKIEZINGSPROGRAMMA

SAMEN THOLEN BOUWEN EN BEWAREN

Samenvatting

Samen Tholen bouwen en bewaren. Het motto van de SGP voor haar visie op het beleid en in aansluiting op de missie en visie van de gemeente Tholen: *Verbinden en versterken vanuit ambitie en traditie*. Het verwoordt de kernwaarden die wij belangrijk vinden: saamhorigheid, leefbaarheid, rentmeesterschap. Deze zijn ontleend aan de Bijbel. **Gods Woord is het richtsnoer voor ons handelen.** Hiermee geven we invulling aan Gods liefdesgebod: Hem lief te hebben boven alles en onze naaste als onszelf. Vanuit die opdracht willen we zorgen voor Gods schepping, de zondag eerbiedigen als rustdag en onze medeburgers met liefde en respect bejegenen.

Het dienen van elkaar beperkt zich niet tot mensen onderling, maar geldt ook voor de opstelling van het gemeentebestuur ten opzichte van de samenleving. **De gemeente moet dienstverlenend zijn** in de brede zin van het woord. De SGP vindt dat de overheid de plicht heeft ook de **publieke middelen op een duurzame en verantwoorde manier in te zetten** ten dienste van de samenleving.

De overheid **draagt zorg voor de veiligheid** door het zorgen voor een adequaat werkend systeem en het bieden van een veilig gevoel. Wanneer overlast wordt ervaren zal de gemeente in samenwerking met de hulpdiensten passend moeten optreden. De SGP vraagt aandacht voor het oplossen van **knelpunten in het verkeer** en zet zich in om onveilige situaties, zoals bijvoorbeeld rond scholen, aan te pakken.

Duurzaamheid is een sleutelwoord in ons programma. We schuiven problemen niet vooruit, maar werken mee aan **oplossingen die zorgen voor een goed klimaat** voor toekomstige generaties. We stimuleren maatregelen die burgers en bedrijven zelf kunnen treffen, zoals het scheiden van afval en het toepassen van energiebesparende maatregelen. Vanuit het principe van goed rentmeesterschap worden ontwikkelingen die leiden tot **duurzaam vervoer** gesteund.

Samen met ondernemers en onderwijsinstellingen wil de SGP de komende jaren werken aan **duurzame werkgelegenheid**, met name voor jongeren. Dat hangt nauw samen met actieve samenwerking met en ondersteuning van het bedrijfsleven. We faciliteren promotie voor een gevarieerd winkelaanbod ten nutte van de leefbaarheid in de kernen. **Goed onderwijs en een optimale leeromgeving** zijn essentieel voor de ontwikkeling van onze kinderen. Er wordt geïnvesteerd in goede huisvesting van scholen en het verminderen van leerachterstanden. Een stabiele thuissituatie is cruciaal. Daarom wordt er ingezet op een goede **preventieve hulp en ondersteuning van gezinnen** die in de problemen dreigen te komen.

De eilanden Tholen en Sint Philipsland ademen rust en ruimte en worden getekend door het zeeklimaat. Die elementen uit Gods schepping willen we koesteren. **Bij promotie voor toerisme sluiten we aan op de kenmerken van Tholen:** (zondags)rust, ruimte en toeristische faciliteiten voor gezinnen.

We dragen ook zorg voor elkaar. De zorg wordt dichtbij in de samenleving georganiseerd. De zorg is toegankelijk en wordt doelgericht vanuit de behoefte ingezet. **Initiatieven vanuit de samenleving en mantelzorg worden ruimhartig ondersteund.** Het bevorderen van de leefbaarheid vinden wij belangrijk. We werken aan plannen voor **dorpsvernieuwing en stimuleren een prettige woonomgeving.**

Tot slot: **Tholen bouwen en bewaren kunnen we niet alleen.** Daarvoor is de opgave te groot. Daarom wil de SGP de uitdagingen waarvoor we staan Samen aangaan, in afhankelijkheid van en vertrouwen op God.

Inhoudsopgave

Samenvatting	2
Inhoudsopgave	3
1. Kernwaarden & drijfveren	5
Liefde voor God en liefde voor elkaar.....	5
2. Bestuur & ondersteuning	6
Dienstverlening en communicatie	6
Verbinden	7
Financieel gezond.....	7
Bestuurlijke samenwerking	7
3. Veiligheid.....	9
Preventie	9
Politie.....	9
Brandweer en ambulance	9
4. Verkeer & vervoer	11
5. Economie.....	12
De economie van de toekomst.....	12
Zorg voor ondernemers	13
Visie op arbeidsmarkt	13
Zondagsrust.....	14
6. Onderwijs	15
Onderwijshuisvesting	15
Onderwijsachterstanden en laaggeletterdheid tegengaan	15
Thuisblijvers en thuisonderwijs	15
Leerlingenvervoer	16
Onderwijs en zorg.....	16
Integrale kindcentra	16
Onderwijs aan werk koppelen.....	17
Burgers van de toekomst	17
7. Sport, cultuur & recreatie	18
Sport	18
Cultuur	18
Erfgoed	18
Recreatie	19
8. Sociaal domein.....	20

Jeugdzorg	20
Zorg en welzijn (Wmo)	20
Werk en inkomen.....	21

9. Volksgezondheid & milieu 22

Volksgezondheid	22
Milieu en leefomgeving.....	22
Beheer van openbare ruimte	22
Milieu en afval	23
Duurzame energievoorziening	23
Begraven	23

10. Huisvesting, ruimtelijke ordening & stedelijke vernieuwing ... 24

Ruimtelijke ordening	24
Volkshuisvesting	24

1. Kernwaarden & drijfveren

De SGP is een christelijke partij. Wij baseren onze politieke visie en ons handelen op de Bijbel en de gereformeerde belijdenisgeschriften. Gods Woord is ons houvast en geeft richting aan ons leven. De SGP ziet de overheid als dienares van God, die zich als zodanig inzet voor het belang van burgers binnen het kader van Gods Woord.

Liefde voor God en liefde voor elkaar

Liefde is het centrale thema van het christelijk geloof. “God liefhebben boven alles en onze naaste liefhebben als onszelf” is de opdracht die Jezus ons meegeeft. Het christelijk geloof biedt heldere richtlijnen voor het maatschappelijk leven. In de Bijbel lezen we hoe God wil dat wij ons gedragen in relatie tot Hem en tot onze medemensen. Onze omgang met anderen is gebaseerd op respect.

Een leven volgens christelijke normen en waarden strekt tot eer van God en is tot nut voor de samenleving. De SGP vindt dat die twee kernwaarden steeds terug moeten komen in de beleidsvorming. Zo is de zondag een dag om God te dienen en tegelijk een dag die een welkom en nuttig moment van rust biedt voor de samenleving. Deze waarden moeten ook te herkennen zijn in de missie en visie van de gemeente Tholen.

Om deze kernwaarden te borgen, heeft God ons een overheid gegeven. We leven sinds de zondeval immers in een gebroken wereld. De overheid moet optreden om de veiligheid te garanderen en de openbare orde te handhaven. Tegelijk is de overheid een schild ter bescherming van zwakkeren in de samenleving. Het is belangrijk dat de overheid betrouwbaar is en integer in haar optreden.

Wij mensen hebben een oorsprong. God heeft ons en de aarde geschapen en sindsdien mogen mensen de aarde bebouwen en bewaren. We staan als het ware op de schouders van vorige generaties en waarderen daarom ons erfgoed en de christelijke cultuur. Als rentmeesters koesteren wij de aarde waarop wij leven. Samen bouwen en bewaren, dat is de opdracht.

Als schepselen van God leven wij in de eerste plaats om God te dienen. De SGP ziet het als kerntaak van de overheid dat zij de vrijheid van godsdienst en van geweten beschermt.

Concreet:

- In ons taalgebruik zijn we fatsoenlijk; daar spreken we elkaar op aan.
- Reclame-uitingen zijn fatsoenlijk en kwetsen niemand.
- Iedere raadsvergadering openen we met een gebed om de zegen van God te vragen, het zogenaamde ambtsgebed.
- Zondag is een dag van rust en bezinning; de winkels zijn dan gesloten en er zijn geen (sport-)evenementen.
- Evenementen en (gesubsidieerde) activiteiten moeten passen bij het DNA van Tholen, namelijk bij het karakter waar rust en respect voor elkaar hoog in het vaandel staan.
- Burgers zijn vrij om te kiezen voor onderwijs en zorg die passen bij hun identiteit.
- Vanwege hun belangrijke functie in de Thoolse samenleving worden kerkgenootschappen betrokken bij maatschappelijke vraagstukken.
- De veiligheid van burgers en vreemdelingen wordt gewaarborgd.
- Bestuurders zijn eerlijk en oprecht; zij kunnen en willen zich altijd verantwoorden.
- Cultuurhistorisch erfgoed wordt beschermd.
- Horeca en evenementen geven geen overlast voor omwonenden; iedereen kan en mag genieten van zijn of haar nachtrust.

2. Bestuur & ondersteuning

De overheid is door God met het gezag bekleed om haar burgers te regeren. Zij is Gods dienaar, ons ten goede. Dat maakt de taak van de overheid tot een gewichtige taak, waarover zij verantwoording af moet kunnen leggen. Aan God én aan de burger.

In de visie van de SGP hoort de overheid dichtbij de burger te staan en haar oor te luisteren te leggen in de samenleving. Verregaande schaalvergroting staat haaks op dat ideaal en op de kerntaak van de gemeentelijke overheid om de goede orde te bewaren. Tholen is en blijft wat ons betreft een zelfstandige, Zeeuwse gemeente.

Dienstverlening en communicatie

Het gemeentebestuur hoeft zijn publieke taak niet alleen uit te oefenen, maar laat ruimte aan de burger voor eigen initiatief en werkt samen met de burger waar dat gewenst en mogelijk is. Dit sluit aan bij de missie en visie van Gemeente Tholen: *Verbinden en versterken vanuit ambitie en traditie*. Het bieden van veiligheid, het vergroten van de leefbaarheid, het garanderen van bereikbare en kwalitatief goede zorg en het bieden van optimale dienstverlening aan de burger zijn kerntaken van de gemeente. Bestuurders worden geacht zorgvuldig te luisteren naar signalen die burgers afgeven en actief betrokken te zijn op het geheel van de samenleving, met bijzondere aandacht voor kwetsbare groepen.

Concreet:

- Het gemeentebestuur oefent zijn kerntaken uit in afstemming met de burgers en biedt daarbij ruimte voor het zelf-organiserend vermogen van de samenleving.
  - Het gemeentebestuur stimuleert en ondersteunt maatschappelijke en particuliere initiatieven bij de uitoefening van zijn kerntaken.
  - Het gemeentebestuur zoekt actief contact met de samenleving en luistert naar gevoelens en argumenten.
  - Het gemeentebestuur motiveert tegenover de samenleving waarom bepaalde keuzes worden gemaakt.
  - De gemeente zet zich in voor een heldere communicatie en uitwisseling van informatie tussen bestuur en burgers.
  - Het gemeentebestuur is zichtbaar in de samenleving.
  - De arbeidsinzet vanuit het gemeentehuis draagt op een transparante manier bij aan de missie en visie van de gemeente en de daarbij behorende kernwaarden: respectvol, samenwerken en ondernemend.
  - Gemeentelijke dienstverleners werken samen met burgers en ondernemers en verplaatsen zich in het perspectief van de klant waardoor ondernemerschap kan floreren en ontwikkelen.
  - Dienstverlening sluit wat vorm én inhoud betreft optimaal aan op wat de klant vraagt. 'Ruimte bieden aan de samenleving' vertaalt zich in een ondernemende houding en actieve ondersteuning van initiatieven door de gemeente.
  - Informatieveiligheid en digitale bereikbaarheid van zowel de ambtelijke dienstverlening als het politieke proces dienen te worden doorontwikkeld.
-
- De gemeentelijke organisatie is veerkrachtig en in staat zich in een snel veranderende wereld aan nieuwe ontwikkelingen en omstandigheden aan te passen.
  - De gemeentelijke faciliteiten en gebouwen worden efficiënt benut; wanneer faciliteiten overvloedig raken, wordt gezocht naar een passende herbestemming.

Verbinden

De Thoolse samenleving is gevarieerd. Ondanks de verschillen die er zijn, leven we in harmonie met elkaar samen en zoeken we naar verbinding. Soms kunnen zich uitdagingen voordoen die de veerkracht van de samenleving stevig op de proef stellen. Juist dan is het belangrijk om samen en in overleg met elkaar naar oplossingen te zoeken. Het gemeentebestuur zet zich in voor een vreedzame samenleving en investeert in een goed sociaal fundament.

Concreet:

- Het gemeentebestuur is er voor de hele samenleving; het algemeen belang gaat daarbij voor het persoonlijke belang.
- De gemeente heeft een bijzonder oog voor kwetsbare groepen in de samenleving.
- De gemeente biedt veiligheid aan iedereen binnen haar gemeentegrenzen.
- Het gemeentebestuur zoekt voortdurend naar het creëren van verbindingen. Het brengt initiatieven vanuit de samenleving bij elkaar, overbrugt verschillen, vraagt aandacht voor onderling respect en werkt aan uitwisseling tussen burgers.
- Het sociaal fundament van de samenleving in de vorm van verenigingen, kerken, vrijwilligersnetwerken en –activiteiten wordt benut om participatie en gemeenschapszin te bevorderen.

Financieel gezond

De gemeentelijke overheid dient een duurzaam en gezond financieel beleid te voeren. In nauwe afstemming met de gemeenteraad draagt het gemeentebestuur zorg voor een sluitende begroting en een zorgvuldige inzet van de publieke middelen.

Concreet:

- De bestuurs- en uitvoeringskracht van de gemeente worden gemeten en, passend bij de maatschappelijke opgaven, planmatig verbeterd. De betrokkenheid van de gemeenteraad daarbij komt onder meer tot uitdrukking in de bestuursopdrachten die bij 'Tholen financieel in balans' zijn vastgesteld.
- De gemeentefinanciën zijn duurzaam op orde; de lange termijn doelstellingen die in 2016 ten aanzien van de financiën zijn gesteld, blijven van toepassing.

Bestuurlijke samenwerking

De gemeente Tholen bestaat in geografisch opzicht weliswaar uit eilanden, maar is in bestuurlijke zin geen eiland. De belangen van onze burgers overstijgen de fysieke grenzen. Ook brengt de schaal van de gemeente Tholen, gezien de taken en opgaven die op ons afkomen, met zich mee dat we niet alles alleen kunnen oppakken. Daarom is samenwerking met andere gemeenten noodzakelijk. Tegelijk is er een trend van schaalvergroting op bestuurlijk niveau. Er ontstaan krachtige regio's die zich sterk naast -en soms ook tegenover- zelfstandige gemeenten laten gelden. Dat vraagt om een zorgvuldige positiebepaling van de gemeente Tholen.

Voor de SGP gelden daarbij de volgende uitgangspunten:

Bewaking van de identiteit en bundeling van krachten

Tholen heeft zijn eigen karakter, waarmee we ons onderscheiden van andere gemeenten. Onze inwoners herkennen zich in gedeelde tradities en eigenschappen. Dat is waardevol en willen we graag zo houden. Tholen is een zelfstandige, Zeeuwse gemeente. Tegelijkertijd zijn we gebaat bij samenwerking met zowel Zeeuwse als West-Brabantse partners. De krachten worden gebundeld om er samen beter en sterker van te worden. Kwetsbaarheid en afhankelijkheid worden op die manier verminderd. De meerwaarde van samenwerking moet aantoonbaar zijn of redelijkerwijs mogen worden verwacht.

Concreet:

- Tholen werkt samen met gemeenten in Zeeland en West-Brabant. Het bestuurlijk zwaartepunt ligt bij de Zeeuwse samenwerking, de samenwerking met West-Brabantse gemeenten is meer functioneel-praktisch van aard.
- Samenwerking in regionaal verband moet duidelijke maatschappelijke en economische doelen dienen en een bijdrage leveren aan de opgaven op het gebied van werk, zorg, onderwijs, etc.
- Samenwerking dient de bestuurs- en uitvoeringskracht van de gemeente te vergroten en niet te beperken.
- Samenwerking is in het belang van de strategische doelstellingen van de regio waarin Tholen participeert en dat past binnen de langetermijnvisie van de gemeente.
- Het belang van onze inwoners staat voorop: samenwerken is geen doel op zich, maar draagt op een efficiënte manier bij aan het efficiënter en beter kunnen bereiken van de gestelde doelen.

Verbonden in netwerken

De gemeente werkt nauw samen met maatschappelijke organisaties. Een belangrijk onderscheid ten opzichte van deze organisaties is dat gemeenten overheidsbevoegdheid hebben. Toch maken steeds meer gemeentebesturen een terugtrekkende beweging om meer ruimte te bieden aan maatschappelijke initiatieven. Belangrijke maatschappelijke opgaven op het gebied van leven, werken, zorg en onderwijs worden door de gemeente samen met andere partijen zoals bedrijfsleven, onderwijs en maatschappelijke organisaties opgepakt. In elk specifiek geval kijken we hoe we die samenwerking zo efficiënt en doelmatig mogelijk kunnen vormgeven.

Concreet:

- Het gemeentebestuur neemt deel aan de verschillende netwerken binnen onze samenleving.
- Het gemeentebestuur waardeert de kracht van de samenleving en geeft ruimte aan maatschappelijk initiatief.
- Bij complexe opgaven zoekt het gemeentebestuur samen met de burger naar een oplossing.

3. Veiligheid

Veiligheid is essentieel voor het goed kunnen functioneren van onze samenleving. Burgers willen zich veilig voelen: thuis, in de wijk, in het verkeer, op school en op het werk. Veiligheid is een kerntaak van de overheid. Ook burgers, ondernemers, en organisaties zelf zijn verantwoordelijk voor veilig wonen, werken en reizen. De SGP vindt het belangrijk om samen te werken aan veiligheid. Samen met partners en vrijwilligers moet het gevoel van veiligheid worden verbeterd. Inwoners en ondernemers willen steeds vaker meehelpen om criminaliteit en overlast te bestrijden. De gemeente ondersteunt initiatieven die bijdragen aan meer veiligheid.

Preventie

Handhaving van de openbare orde is belangrijk, maar preventie mogelijk nog meer. Voorkomen is immers beter dan genezen. De gemeente straalt daadkracht uit in haar communicatie. Vandalisme, overlast en geweld tegen hulpverleners worden niet getolereerd.

Concreet:

- Er is capaciteit voor het tegengaan van overlast en 'huffergedrag'.
- De gemeente maakt gebruik van de eigen waakzaamheid van de samenleving. Daarbij wordt ingezet op WhatsApp-groepen en AED-projecten.
- De gemeente zet met behulp van voorlichting en controles in op matiging van alcoholgebruik; op straat wordt geen alcohol genuttigd.
- Met ex-gedetineerden wordt meegedacht over het bieden van werk en onderdak om herhaling van wangedrag te voorkomen.
- De Veiligheidsregio Zeeland werkt namens Tholen en de andere Zeeuwse gemeenten samen met (andere) verantwoordelijke partijen inzake veiligheid in en rond de kerncentrales in Doel (BE) en Borssele.
- De gemeente is voorbereid op hedendaagse uitdagingen op het gebied van veiligheid zoals terreuraanslagen en cyberaanvallen.

Politie

Gemeenten krijgen steeds meer te maken met ondermijnende criminaliteit. Criminaliteit verschuift van de stad naar het platteland. Drugsdelicten, (auto)criminaliteit en ondermijnende zakelijke activiteiten op bedrijventerreinen nemen toe. De gemeente zorgt voor voldoende inzet van ambtenaren op het terrein van openbare orde en veiligheid.

Concreet:

- Wijkagenten zijn onmisbaar in de kernen/wijken. Zij zijn zichtbaar, actief en betrokken. Per 5000 inwoners is minimaal één wijkagent beschikbaar.
- De gemeente heeft een steunpunt waar burgers de wijkagenten kunnen spreken.
- De gemeente hanteert een streng drugsbeleid en staat geen coffeeshops toe binnen de gemeentegrenzen van Tholen.
- De gemeente zet zich in voor het realiseren van de door de gemeenteraad vastgestelde maximale aanrijdtijden van politie, ambulance en brandweer.

Brandweer en ambulance

Brandweer en ambulancezorg zijn belangrijke schakels in het kunnen garanderen van de zorg voor en de veiligheid van burgers. Er zijn regionale samenwerkingsverbanden, zoals de Veiligheidsregio, maar de gemeente blijft verantwoordelijk voor het aanwezig en beschikbaar zijn van voldoende menskracht en materieel.

Concreet:

- Het gemeentebestuur houdt goed contact met brandweervrijwilligers en stimuleert de werving van nieuwe vrijwilligers.
- Bij een ramp of crisis is de gemeente volledig voorbereid op haar taken; voorbereiding, samenwerking en oefeningen verdienen aandacht.
- Bij de inzet van mensen en materieel wordt optimaal samengewerkt tussen de regio's Zeeland en West-Brabant.
- De gecombineerde meldkamer Zeeland-Brabant wordt versneld ingevoerd.
- In onze provincie moet de samenwerking op bestuurlijk niveau geoptimaliseerd worden.

4. Verkeer & vervoer

Het verkeer blijft ons voor uitdagingen stellen. Nog steeds neemt het aantal auto's toe en daarmee ook de druk op de wegen. De SGP vindt het belangrijk dat kernen en bedrijventerreinen goed bereikbaar zijn en wil daarbij de bebouwde kom zoveel mogelijk ontzien. De beschikbaarheid van het openbaar vervoer moet gegarandeerd blijven. Daarbij zetten we in op goede aansluitingen tussen openbaarvervoersmiddelen. De SGP zet sterk in op de verduurzaming van het vervoer; het stimuleren van het gebruik van de fiets hoort daarbij.

Concreet:

- Verkeersknelpunten moeten met voorrang worden aangepakt om de bereikbaarheid en doorstroming te vergroten; bij Tholen-stad wordt een derde ontsluiting gerealiseerd, voor Oud-Vossemeer wordt gezocht naar een oplossing om de woonkern te ontlasten.
- De verkeerssituatie in de buurt van scholen wordt – waar nodig – aangepakt.
- Het gebruik van duurzame vervoersmiddelen wordt gestimuleerd; de haalbaarheid van het opzetten van een uitleensysteem van fietsen om de ecologische voetafdruk van toeristen te verminderen wordt onderzocht.
- Alternatieve vormen van openbaar vervoer worden ingezet om kernen bereikbaar te houden, kwetsbare groepen mobiliteit te bieden en de druk op het milieu te verminderen.
- Er wordt ingezet op scheiding van landbouwverkeer en overig verkeer.
- Bij ingrijpende wijzigingen in de infrastructuur worden de burgers vroegtijdig betrokken.

5. Economie

De SGP acht een gezonde economie belangrijk, maar vindt de economie geen doel op zich: het is een middel om in ons levensonderhoud te voorzien. Als rentmeesters mogen wij de schepping niet laten lijden onder onze drang naar meer welvaart. Daarom zetten we in op een meer circulaire economie. De SGP vindt een sterke lokale economie met voldoende bedrijvigheid van groot belang. Zo creëren we werkgelegenheid voor onze inwoners. Immers, werk draagt bij aan structuur in het leven en een sociaal netwerk. Ruimtelijke keuzes maken we met het oog op een goede balans tussen economie, milieu en werkgelegenheid.

Concreet:

- We trekken bedrijven aan die een substantiële bijdrage leveren aan de werkgelegenheid.
- Aan nieuwe bedrijven worden eisen gesteld op het gebied van sociale inclusie en duurzaamheid.
- Tussen de gemeente en bedrijven wordt helder en doelmatig gecommuniceerd.
- In samenwerking met ondernemers wordt de uitstraling en bereikbaarheid van bestaande en nieuwe bedrijventerreinen geoptimaliseerd.
- Bij de uitgifte van bedrijfskavels wordt ook gekeken naar de beschikbaarheid aan bestaande bedrijventerreinen.
- Bij groei van bedrijventerreinen letten we op landschappelijke inpassing, behoud van de zelfstandigheid en eigenheid van woonkernen; het landelijke karakter van Tholen blijft behouden.
- De gemeente zet in op het creëren en behouden van een gevarieerd winkelaanbod in de kernen.
- In de economische beleidsontwikkeling wordt bijzondere aandacht gegeven aan het stimuleren van duurzaam werken en ondernemen, vanuit het Bijbels principe van rentmeesterschap.

De economie van de toekomst

De economie ontwikkelt zich razendsnel. Het is daarom belangrijk om niet vast te blijven houden aan de structuren van het verleden. We moeten op tijd de bakens verzetten en nieuwe ontwikkelingen volgen. Voorbeelden daarvan zijn bancaire systemen die vervangen worden door 'blockchain', nieuwe vormen van energie en vraaggericht 3D-printen. Tegelijkertijd wordt de economie niet alleen globaler, maar ook meer regionaal georiënteerd. Daarom is het belangrijk om regionaal afgestemd beleid te hebben waarmee op deze ontwikkelingen kan worden ingespeeld.

Concreet:

- De gemeente treedt in een constante dialoog met lokale bedrijven om in te kunnen spelen op de nieuwe economie.
- Innovatie wordt gestimuleerd door het beschikbaar stellen en/of onder de aandacht brengen van fondsen en faciliteiten.
- Toekomstgerichte, innovatieve bedrijven worden aangetrokken binnen het kader van een regionaal samenhangend beleid
- De gemeente Tholen participeert actief in regionale kennisontwikkeling.
- De gemeente sluit in haar beleid aan bij de strategische economische agenda van de regio's Zeeland en West-Brabant.

Zorg voor ondernemers

Zelfstandige ondernemers in het midden- en kleinbedrijf zijn de ruggengraat van onze economie. Zij verdienen de steun van de gemeentelijke overheid. Dat kan door hen te faciliteren en goed met hen te communiceren. Ook moet worden voorzien in goede bedrijfslocaties om stabiele groei mogelijk te maken.

Regels zijn er om burgers en bedrijven te beschermen en gedrag te reguleren, niet om ondernemers te belemmeren. Dat moet de insteek van regelgeving zijn.

Vitale detailhandel is van groot belang voor de leefbaarheid in de kernen. De gemeente vervult hierin een faciliterende rol. De openbare ruimte is het visitekaartje van de winkelgebieden en moet aantrekkelijk zijn. De detailhandel vormt een wezenlijk onderdeel van de gemeentelijke marketing-, promotie- en acquisitieactiviteiten; meer bezoekers, bewoners en bedrijven stimuleren immers de lokale economie.

Vissers, boeren en tuinders verdienen onze steun. Zij zijn onmisbaar voor onze voedselvoorziening en spelen een belangrijke rol in natuurbeheer en het behoud van ons landschap. Er moet ruimte zijn om bedrijven economisch gezond te maken en te houden. Regelgeving moet een duwtje in de rug zijn, in plaats van een stok tussen de spaken.

Concreet:

- Er mag met het aantrekken van nieuwe bedrijven geen ongelijkheid ontstaan tussen nieuwe en reeds gevestigde ondernemers.
- Regels zijn eenduidig, beschermend en terughoudend; regeldruk voor ondernemers en lokale lasten worden waar mogelijk beperkt.
- Het plan van aanpak voor de detailhandel wordt verder uitgewerkt in nauwe samenhang met de uitwerking van het promotie- en acquisitieplan.
- De middenstandmanager wordt ingezet op het gebied van samenwerking en acquisitie.
- De digitale weerbaarheid van de lokale detailhandel dient te worden vergroot.
- Landbouw en visserij verdienen onze bijzondere aandacht vanwege hun bijdrage aan onze voedselvoorziening.
- De gemeente garandeert een moderne en competitieve infrastructuur en werkt aan volledige beschikbaarheid van snel internet.

Visie op arbeidsmarkt

De SGP wil de lokale economie versterken en stimuleren. Zo creëren we een sociale arbeidsmarkt met voldoende werkgelegenheid voor onze inwoners. Daarom verwachten wij van onze lokale bedrijven dat ook zij hun maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen. De nieuwe economie van online winkelen, 3D-printen, blockchain en robotisering vraagt om een bezinning op arbeid. Deze ontwikkelingen bieden ook kansen, met name voor jong talent.

Concreet:

- De gemeente zet in op voldoende werkgelegenheid en houdt rekening met de verschillende opleidingsniveaus.
- De succesvolle aanpak van de werkmakelaars wordt gecontinueerd.
- Er is een goed lokaal en/of regionaal onderwijsaanbod dat aansluit op de behoeften van de arbeidsmarkt.

Zondagsrust

Bij een lokaal georiënteerde economie en een sociale arbeidsmarkt hoort op z'n tijd ook een rustmoment. Of beter gezegd: op Zijn tijd. God heeft in Zijn wijsheid ons de zegen van een collectief rustmoment gegeven, de zondag. Een dag om Hem te dienen en te rusten van ons werk. Dat is niet knellend of beperkend; een uitgerust mens functioneert immers beter en heeft bovendien een hogere productiviteit.

Concreet:

- De zondag is en blijft een collectief rustmoment in onze economie en samenleving.
- Zogenaamde 'kleine' winkeliers en werknemers die in de problemen komen door winkelopenstelling op zondag worden beschermd.

6. Onderwijs

Goed onderwijs is van wezenlijk belang voor de ontwikkeling van burgers en van de samenleving. Het Rijk is verantwoordelijk voor het garanderen van het toezicht op de onderwijskwaliteit. Voor de gemeente ligt er vooral een opdracht om goede randvoorwaarden te scheppen. Dat houdt onder meer in het voeren van een goed lokaal onderwijsbeleid, het bieden van toegang tot passend onderwijs, het organiseren van leerlingenvervoer, de huisvesting van scholen, het tegengaan van onderwijsachterstanden en het toezien op de leerplicht. Het is goed dat de gemeente zich betrokken voelt op het onderwijs in de kernen. De professionele ruimte van scholen moet daarbij voorop blijven staan. De SGP acht de vrijheid van onderwijs immers hoog.

Onderwijshuisvesting

De gemeente is verantwoordelijk voor een goede huisvesting van scholen en zo nodig voor de bekostiging van (vervangende) nieuwbouw, uitbreiding en/of levensduurverlengende renovatie van schoolgebouwen.

Concreet:

- In het integraal huisvestingsplan (IHP) beschrijven schoolbesturen en gemeente de huisvestingsvoorzieningen die nodig zijn. In goed onderling overleg wordt per kern gezocht naar oplossingen op maat.
- Zo mogelijk wordt gestreefd naar een combinatie met andere maatschappelijke functies, zoals een dorps huis, een bibliotheek en/of partners in de zorg.
- Duurzaamheid en een gezond klimaat spelen een belangrijke rol in de planvorming rond onderwijshuisvesting.
- Gemeente en scholen werken constructief samen vanuit een gezamenlijke visie op de gedeelde (financiële) verantwoordelijkheid voor onderwijshuisvesting.

Onderwijsachterstanden en laaggeletterdheid tegengaan

Gemeenten bieden speciale programma's aan om kinderen met een onderwijsachterstand te helpen. De SGP wil laaggeletterdheid en taalachterstanden effectief aanpakken. Het bevorderen van lezen onder jonge kinderen is hierbij een belangrijk middel. De gemeente dient in te zetten op de preventie en de aanpak van de oorzaken van laaggeletterdheid, in samenwerking met het sociaal netwerk van de laaggeletterde, scholen en instanties als de GGD en het Taalhuis.

Concreet:

- Bij afspraken over resultaten van voor- en vroegschoolse educatie (VVE) staat de eigen inzet van peuterspeelzalen en scholen centraal. Zij zorgen voor doorgaande lijnen in de aanpak en maken concrete afspraken op individuele dossiers.
- Middelen voor onderwijsachterstanden en laaggeletterdheid moeten flexibel en dichtbij de doelgroep ingezet kunnen worden; daarbij ligt de focus op preventie en wordt aansluiting gezocht op de sociale schil rond de doelgroep.

Thuisblijvers en thuisonderwijs

Ieder kind is leerplichtig. Daarom is het onwenselijk dat er kinderen thuisblijven. De gemeente moet streng toezien op de Leerplichtwet. De SGP realiseert zich dat de school soms tijdelijk of definitief niet de juiste ontwikkelomgeving kan zijn. Het is dan belangrijk dat er in andere instellingen doelgericht gewerkt wordt aan de ontwikkeling van kinderen en jongeren.

Concreet:

- Onderwijs en jeugdhulp moeten intensief samenwerken om thuisblijven te voorkomen; daarbij wordt bijzondere aandacht gegeven aan complexe gezinssituaties.
- De gemeente stuurt erop dat er geen wachtlijsten zijn bij zorgaanbieders die complexe problemen bij kinderen en jongeren behandelen.

Leerlingenvervoer

Gemeenten betalen onder bepaalde voorwaarden (een deel van) het vervoer van leerlingen. Dit geldt voor leerlingen die door een beperking niet zelfstandig naar een passende school kunnen of voor leerlingen die verder moeten reizen omdat er geen school met een gewenste identiteit in de buurt is. De SGP vindt keuzevrijheid in het onderwijs belangrijk en vindt het daarom een goede zaak dat de gemeente het vervoer faciliteert en voortvarend de vergoeding van leerlingenvervoer aan (pleeg)ouders ter hand neemt.

Concreet:

- Het vervoersysteem wordt zo efficiënt mogelijk ingericht, in overleg met onderwijs en ouders.
- Behalve het zorgarrangement wordt altijd een vervoersarrangement per kind afgesproken waarbij zelfredzaamheid (op termijn) voorop staat.

Onderwijs en zorg

Sommige leerlingen hebben naast het reguliere onderwijs ook aanvullende zorg nodig. Ze kunnen zich bijvoorbeeld fysiek of mentaal niet alleen redden op school. Onderwijszorgarrangementen regelen een combinatie van onderwijs en zorg op school. De gemeente heeft daarin een ondersteunende rol.

Concreet:

- Leerlingen en ouders hebben in samenspraak met scholen keuzevrijheid in het selecteren van zorgaanbieders die passen bij hun identiteit.
- Er moet vanuit de zorg die de school biedt een goede aansluiting zijn op de zorgarrangementen die vanuit de jeugdzorg door de gemeente wordt aangeboden.

Integrale kindcentra

Op veel plekken in het land worden integrale kindcentra's (IKC's) ontwikkeld. Dit zijn voorzieningen voor kinderen van 0-12 jaar. Een IKC biedt scholen een kans om leerlingen vroeg bij de (identiteit van de) school te betrekken. Integrale kindcentra kunnen een goed instrument zijn om onderwijsachterstanden te bestrijden en sociale cohesie te bevorderen. Scholen mogen niet gedrongen noch gedwongen worden om zich om te vormen tot een IKC of brede school. In de specifieke context van Tholen wordt bij eventuele aanpassing of nieuwbouw van schoolgebouwen onderzocht of en hoe integratie van andere, aanvullende voorzieningen mogelijk is. De huidige ontwikkeling van het plan Brede School te Tholen is daar een mooi voorbeeld van.

Concreet:

- Maatschappelijke initiatieven zoals peuterspeelzalen worden niet gehinderd door onnodige regeldruk.
- De gemeente geeft ruimte voor de opvang van doelgroepkinderen in voorzieningen die daarvoor gecertificeerd zijn.
- Waar wenselijk en mogelijk worden onderwijs- en zorgvoorzieningen geconcentreerd en/of gecombineerd.

Onderwijs aan werk koppelen

De gemeente dient in te zetten op een goede aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt. De gemeente faciliteert vormen van samenwerking die de aansluiting tussen arbeidsmarkt, onderwijs en overheid optimaliseren.

Concreet:

- De gemeente stimuleert samenwerking tussen ondernemers en onderwijsinstellingen, zodat leerlingen actief kennis kunnen maken met het regionale bedrijfsleven.
- De gemeente participeert in regionale netwerken rond onderwijs en arbeid; het bijdragen aan een gezamenlijke ontwikkeling van kennis en vaardigheden is daarbij één van de speerpunten.
- Passend bij de regionale arbeidsmarktkansen en de strategische agenda's van zowel Zeeland als West-Brabant wordt bijzondere aandacht gegeven aan het stimuleren van een doorgaande lijn in techniekonderwijs.

Burgers van de toekomst

Kinderen en jongeren zijn de burgers van de toekomst. Daarom vindt de SGP het belangrijk dat jonge mensen, behalve een gedegen scholing, ook waarden en normen mee wordt gegeven op het gebied van (sociale) veiligheid, duurzaamheid, omzien naar elkaar en fatsoen. Daarmee leggen we een basis voor goed burgerschap, waar tegelijk een preventieve werking van uit gaat.

Concreet:

- In samenwerking met scholen en maatschappelijke organisaties dient de gemeente een programma voor basisscholieren te ontwikkelen waarin aandacht wordt besteed aan de definitie van goed burgerschap en wat dat betekent voor kinderen en jongeren: maatschappijleer op de basisschool.

7. Sport, cultuur & recreatie

De SGP wil een samen-leving, niet een naast-elkaar-leving. Waardering voor en beleving van cultuur en cultuurgeschiedenis spelen hierin een belangrijke rol. Dat geldt ook voor samen verantwoord recreëren en sporten.

Sport

De SGP onderstreept de positieve kanten van sport. Recreatieve sport kan een bijdrage leveren aan de vorming en gezondheid van jongeren. Sport is goed voor de volksgezondheid en speelt een rol bij het bieden van een sociale structuur. Daarom willen we sport als zodanig ondersteunen en vinden we het een goede zaak dat de gemeente op het gebied van sport goede faciliteiten en accommodaties biedt. Ouderen en gehandicapten verdienen daarbij onze bijzondere aandacht. De SGP ziet dan ook een rol voor de overheid weggelegd in het bevorderen van breedtesport. Dat geldt wat de SGP betreft niet voor het beoefenen van topsport. We staan afwijzend tegenover sporten op zondag, omdat daar de zondagsrust mee gemoeid is. De SGP vindt het positief dat gemeentelijke sportvoorzieningen worden verzelfstandigd.

Concreet:

- De gemeente stimuleert verantwoord bewegen onder ouderen en jongeren en zet in op de aanleg van een omgeving die uitnodigt tot spelen.
- De zondag is een rustdag; sporten op zondag wordt daarom niet gestimuleerd.
- Samenwerking tussen sportverenigingen en gedeeld gebruik van faciliteiten wordt bevorderd.
- Sportverenigingen worden aangemoedigd deel te nemen aan activiteiten die ten goede komen aan de samenleving als geheel.

Cultuur

De SGP vindt cultuurbeleving belangrijk, zowel voor de persoonlijke vorming als voor het bevorderen van de sociale cohesie. Daarom stimuleren we sociaal-culturele activiteiten die daaraan bijdragen. Culturele activiteiten moeten ontstaan uit particuliere initiatieven. De gemeente treedt daarbij op als aanmoedigende en faciliterende partij. De SGP vindt dat evenementen en cultuuruitingen altijd aan de normen van goed fatsoen dienen te voldoen en geen aanstoot mogen geven.

Concreet:

- De huidige werkwijze van de bibliotheekvoorziening wordt gehandhaafd en waar mogelijk geoptimaliseerd.
- Scholen moeten worden ondersteund bij natuur- en cultuureducatie; scholen krijgen daarbij ruimte voor een eigen invulling die past bij de identiteit van de school.
- Het Cultuurplein Tholen representeert de gehele Thoolse samenleving.

Erfgoed

Het cultureel erfgoed is sterk verbonden aan de lokale identiteit van dorp, stad en streek. Wanneer cultuurhistorisch erfgoed wordt bewaard en onderhouden, blijft de gemeente aantrekkelijk voor inwoners en toeristen. De rijke geschiedenis wordt zichtbaar in de bebouwing, maar ook in de openbare ruimte en in het cultuurlandschap. De gemeente heeft een belangrijke verantwoordelijkheid in het conserveren van cultuurhistorisch erfgoed, zodat we die schatten door kunnen geven aan volgende generaties.

Concreet:

- De gemeente ontwikkelt beleid ten aanzien van de omgang met archeologie en cultuurhistorie, met als doel waardevolle historische elementen en plaatsen te behouden en te ontsluiten.
- De mogelijkheden voor en de wenselijkheid van een gemeentelijk monumentenbeleid worden nader onderzocht.
- Het historische karakter van de kernen wordt gewaardeerd en geconserveerd; in de ruimtelijke plannen wordt zorgvuldig met cultuurhistorisch erfgoed omgegaan.

Recreatie

Als SGP kennen we geen kramp, maar zijn we ontspannen. Met betrekking tot ons lichaam én onze geest. Daarom bieden we ook ruimte aan ontspanning in de vorm van recreatie. Daarbij hebben we oog voor diversiteit en letten we op kwaliteit. Op het eiland Tholen overheerst de rust en heerst het groen. Dat willen we zo houden, juist ook als het gaat om verantwoord recreëren en ontspannen.

Concreet:

- Bij het aantrekken van toeristen naar Tholen benadrukken we het rustige, groene en christelijke karakter van Tholen.
- De gemeente biedt ruimte voor goede initiatieven op het gebied van toerisme en recreatie, waarbij steeds een afweging wordt gemaakt met betrekking tot de impact op de zondagsrust.

8. Sociaal domein

De SGP komt op voor de zwakkeren in de samenleving. We zien om naar mensen in kwetsbare omstandigheden. Vanuit de Bijbelse notie van naastenliefde bieden wij hen zorg, ondersteuning en bescherming. Kerken, scholen en andere maatschappelijke instellingen moeten intensief worden betrokken bij de vormgeving en uitvoering van het gemeentelijk beleid in het sociaal domein.

Jeugdzorg

Jongeren hebben hun eigen, bijzondere plek in de samenleving. Ze mogen jong zijn en het leven ontdekken, maar wel op een verantwoorde manier. Jongeren moeten in een gezonde en veilige omgeving kunnen opgroeien tot verantwoordelijke burgers. Daarom wil de SGP investeren in jongeren. Er moeten goede voorzieningen worden geboden en netwerken worden gevormd. Zo komen we problemen bij en met jongeren eerder tegen en kunnen we vroegtijdig ondersteuning bieden. We zetten in op integrale hulpverlening en gebruik van de – waar mogelijk - eigen kracht van jongeren en hun ouders.

Concreet:

- Er is op Tholen een integraal werkende toegang tot de zorg; op deze manier kan zorg dicht bij mensen en op basis van vroegtijdige signalen worden vormgegeven.
- Jeugd- en jongerenwerk worden ondersteund; maatschappelijke organisaties en kerken krijgen de ruimte om dit op hun eigen manier in te vullen.
- Zorgvragers in de jeugdzorg hebben keuzevrijheid; zo wordt rekening gehouden met de levensovertuiging van ouders en jongeren.
- Er moet zorgvuldig worden omgegaan met de financiële risico's van de decentralisatie; de kwaliteit van zorg mag niet onder druk komen te staan omdat een zo groot mogelijke korting moet worden behaald, waarbij uiteraard moet worden toegezien op een efficiënte uitvoering van taken.
- Er is extra zorg voor jeugd en gezinnen met complexe problemen; daarbij wordt ingezet op preventie en op een vroege signalering.

Zorg en welzijn (Wmo)

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) legt een grote verantwoordelijkheid neer bij de burger. Met het doel naar elkaar om te zien en elkaar – waar mogelijk – te helpen. Specifieke zorg wordt geboden aan (kwetsbare) medeburgers en hun directe omgeving. Daarbij biedt de gemeente ondersteuning, begeleiding en waar nodig verzorging aan huis. De SGP pleit voor een ruimhartig beleid. De gemeente creëert randvoorwaarden, zodat de burger zijn eigen verantwoordelijkheid neemt en solidair is met mensen met een (psychische) handicap en/of langdurige zorgbehoefte.

Concreet:

- De SGP wil een optimale keuzevrijheid binnen de Wmo, zodat de burger de hulp kan kiezen die bij hem past.
- Lokaal actieve maatschappelijke organisaties en initiatieven op het gebied van zorg en welzijn moeten ondersteund worden.
- Vrijwilligerswerk en mantelzorg worden gestimuleerd en ondersteund.
- De gemeente biedt goede voorzieningen voor psychosociale hulp. Ook daarbij geldt het principe van keuzevrijheid, zodat kan worden gekozen voor een instelling die past bij de eigen identiteit.
- Zorg wordt dichtbij én toegankelijk voor de burger georganiseerd.

Werk en inkomen

De Bijbel besteedt veel aandacht aan werk. Al aan het begin van de schepping geeft God de opdracht om een goed beheerder en rentmeester te zijn van de aarde. Werk is dus een Goddelijke roeping. Voor de SGP is betaald en onbetaald werk evenveel waard. (Mantel)zorg, ondersteuning en vrijwilligerswerk worden als nuttige en welkome maatschappelijke bijdragen gestimuleerd en gewaardeerd.

Iedereen is zelf verantwoordelijk voor zijn of haar inkomen. Mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt (langdurig werklozen, gehandicapten, bijstandsgerechtigden) worden door de gemeente - waar mogelijk –aan werk geholpen. Daarbij werkt de gemeente nauw samen met werkgevers in de regio en met de sociale werkvoorziening. Als werken onmogelijk is of als er geen werk te vinden is, moet de gemeente in een inkomen voorzien. Een uitkering is dus een vangnet, geen hangmat.

Burgers die van een wettelijk sociaal minimum moeten rondkomen, hebben het vaak zwaar. De SGP houdt rekening met minima en heeft bijzondere aandacht voor (gebroken) gezinnen waar kinderen in armoede leven. Overbodige lokale tegemoetkomingen moeten worden teruggedrongen. Het mag niet zo zijn dat werken financieel minder aantrekkelijk is dan leven van een uitkering.

Concreet:

- Gemeenten moeten samen met bedrijven leerwerkplekken zoeken, waar jonge burgers werkervaring kunnen opdoen.
- Van burgers die een uitkering ontvangen, mag een 'tegenprestatie' worden verwacht; dit kan bijvoorbeeld in de vorm van vrijwilligerswerk of een werkervaringsplek.
- De jeugdwerkloosheid moet, in samenwerking met het bedrijfsleven, actief worden aangepakt.
- Burgers met een arbeidsbeperking moeten in samenwerking met het (speciaal) onderwijs en met het bedrijfsleven actief naar leerwerkplekken of naar een dagbesteding worden begeleid.
- Actieve inzet op schuldhulpverlening is nodig en wordt ondersteund.
- De gemeente hanteert een goed minimabeleid.
- Maatschappelijke organisaties die actief zijn op het gebied van armoedebestrijding en bestrijding van eenzaamheid verdienen ondersteuning en waardering.
- De gemeente en het UWV kennen één werkgeversbenadering om werkzoekenden aan een goede baan te helpen; dit wordt vormgegeven door continuering van de huidige inzet van de werkmakelaar.
- De gemeente onderzoekt de mogelijkheden voor aansluiting bij de startersregeling starterbeurs.nu.
- Onterecht gebruik van uitkeringen moet worden tegengegaan.
- Alleen gaanden met jonge kinderen, of mensen met een zieke partner, zijn vrijgesteld van hun sollicitatieplicht in het kader van een uitkering; als de omstandigheden dat toelaten, mag een maatschappelijke bijdrage in de vorm van mantelzorg of vrijwilligerswerk worden verwacht.
- De gemeente wijst mantelzorgers in haar mantelzorgnota actief op ondersteunende maatregelen en voorzieningen.

9. Volksgezondheid & milieu

Rentmeesterschap is een van de kernwaarden van de SGP. We moeten goed en verantwoord omgaan met de schepping en de volksgezondheid. Het creëren en stimuleren van een duurzame samenleving, waarbij onze kinderen en kleinkinderen niet worden belast met de negatieve effecten van het leefgedrag van onze en vorige generaties, is van essentieel belang. De SGP zal de (inter-)nationaal gemaakte afspraken op dit gebied respecteren en nastreven in haar beleid.

Volksgezondheid

De volksgezondheid moet een zaak van aanhoudende zorg van de overheid zijn. Het is voor ons bruto nationaal geluk belangrijk dat welvaart en welzijn met elkaar in balans zijn. De gemeentelijke overheid dient dan ook te investeren in de volksgezondheid en het welzijn van haar burgers.

Concreet:

- Er is een gemeentelijk gezondheidsplan met concrete doelstellingen voor bewegen en voor het stimuleren van een gezonde levensstijl.
- Op scholen wordt voorlichting gegeven over het belang van bewegen, gezonde voeding en de gevaren van verslavingen.

Milieu en leefomgeving

We moeten zorgvuldig omgaan met de natuur. We hebben de taak om Gods goede schepping te bewaren en door te geven aan onze kinderen. Daarom zetten we in op maatregelen die bijdragen aan een schoner milieu. Lokaal, in onze eigen leefomgeving, kunnen we immers al een groot verschil maken.

Concreet:

- De gemeente neemt passende maatregelen om de gevolgen van klimaatverandering tegen te gaan en levert een actieve bijdrage aan de verduurzaming van de leefomgeving.
- Agrarische bedrijven worden gestimuleerd om stallen en kassen te verduurzamen.
- In de wijken wordt goed nabuurschap gestimuleerd.

Beheer van openbare ruimte

Het is belangrijk om de leefomgeving op een goed kwaliteitsniveau te houden. Onder het beheer van de openbare ruimte vallen water, verhardingen, openbare verlichting, groen en speelvoorzieningen. Het beheer moet zoveel mogelijk integraal gebeuren. Bij werkzaamheden en groot onderhoud aan wegen en riolering moet de openbare ruimte een kwaliteitsimpuls krijgen. Bomen, struiken en plantsoenen bevorderen de leefbaarheid in de gemeente. In een groene gemeente als Tholen verdient groen extra aandacht.

Concreet:

- Het beheer van de openbare ruimte wordt zo effectief en efficiënt mogelijk uitgevoerd; waar mogelijk wordt betrokkenheid van burgers gevraagd en gestimuleerd.
- Lichtvervuiling moet zoveel mogelijk worden beperkt.
- Waardevolle natuurhistorische elementen blijven behouden voor de toekomst.
- In elke kern zijn er voldoende en kwalitatief goede speelaanleidingen voor kinderen.
- Gevolgen van klimaatverandering, zoals heviger regenval, dienen te worden vertaald naar de inrichting van de openbare ruimte.
- De gemeente zorgt voor voldoende oplaadvoorzieningen en faciliteert de plaatsing ervan.

Milieu en afval

Burgers en bedrijven produceren enorm veel afval. Daar moeten ze zich van bewust zijn. De SGP is van mening dat de vervuiler betaalt. Natuurlijk is er goed toezicht op de naleving van wetten en regels.

Concreet:

- Onze doelstelling is dat Tholen vooroploopt op het gebied van afvalscheiding.
- Bij afvalinzameling moet het milieurendement worden verbeterd; daarom moeten afvalstromen tegen aanvaardbare kosten voor de burger optimaal worden gescheiden, terwijl het serviceniveau minimaal gelijk blijft.

Duurzame energievoorziening

De energiebehoefte stijgt nog altijd. Fossiele energiebronnen op aarde raken op. Als rentmeesters moeten we echter op een duurzame manier met de aarde omgaan. Daarom vindt de SGP het belangrijk dat de gemeente een actieve bijdrage levert aan het realiseren van energiebesparingen. De schoonste energie is namelijk de energie die je niet gebruikt. Daarnaast willen we rendabele, duurzame energiebronnen inzetten. Samen met de belanghebbenden dient zowel bij de nieuwbouw van een wijk als bij grote aanpassingen aan bestaande wijken te worden bekeken in hoeverre het mogelijk is om over te stappen op een andere manier van verwarmen. Zowel bij nieuwbouw als bij renovaties is het realiseren van een zo energiezuinig mogelijk pand het uitgangspunt.

Concreet:

- De gemeente zet energicoaches in om energiebesparing te bevorderen.
- Draagvlak onder de bevolking voor verduurzaming wordt gestimuleerd.
- Tholen levert een substantiële bijdrage aan de energietransitie.
- Bij het realiseren van nieuwbouwwijken wordt onderzocht hoe een optimaal, duurzaam resultaat kan worden gerealiseerd met behulp van nieuwe technieken op het gebied van energievoorziening.
- De gemeente participeert actief in de Stichting Duurzaamheidskring Tholen en gebruikt dit netwerk om duurzaamheidsinitiatieven in Tholen op de kaart te zetten

Begraven

De SGP is principieel voor begraven, naar het voorbeeld van Christus. Het gemeentebestuur zorgt voor voldoende en passende gelegenheid om te begraven.

Concreet:

- Tarieven voor de begraafrechten worden zo laag mogelijk gehouden, zodat iedereen grafrechten kan kopen.
- Algemene begraafplaatsen moeten goed onderhouden worden. De dienstverlening vanuit de gemeente rondom begrafenissen moet op niveau blijven.

10. Huisvesting, ruimtelijke ordening & stedelijke vernieuwing

Het ruimtelijk beleid van de SGP is gebaseerd op Bijbels rentmeesterschap. Bij uitbreiding van een stad of dorp, moeten ook de inbreidingsmogelijkheden worden bekeken. Verduurzaming van de ruimtelijke ordening is een van de leidende principes. Ontwikkelingen moeten passen bij de identiteit van de woonomgeving.

Nederland heeft een rijke geschiedenis. Dat is zichtbaar in historische bebouwing, in archeologische vondsten en in cultuurlandschappen. Daardoor krijgen gemeenten en landschappen een eigen karakter en een aantrekkelijk woon- en leefmilieu. De SGP biedt ruimte met respect voor het verleden.

Ruimtelijke ordening

In 2019 wordt de Omgevingswet ingevoerd. Dat biedt kansen om lokale beleidsruimte te ontwikkelen. Initiatiefnemers moeten meer de verantwoordelijkheid krijgen én nemen om zelf draagvlak voor nieuwe bouwontwikkelingen te vinden. Wij willen als goede rentmeesters altijd zuinig omgaan met de open ruimte.

Concreet:

- De omgevingsvisie moet snel worden opgesteld; daarbij moet ruimte zijn voor opvattingen van de gemeenteraad.
- Welstandseisen kunnen worden versoepeld of gedeeltelijk worden afgeschaft, zonder dat te kort wordt gedaan aan het belang van cultuurhistorische aspecten.
- De uitbreiding van bedrijventerreinen is zo nodig gekoppeld aan revitalisering van bestaande terreinen; groei van bedrijventerreinen wordt geconcentreerd rond Tholen-stad.
- Kernen blijven onderscheiden; de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen leidt niet tot versmelting van kernen.
- De bestuursopdracht Acquisitie wordt waar mogelijk gekoppeld aan de activiteiten van REWIN en Impuls Zeeland.
- De herontwikkeling van St. Maartensdijk-West heeft prioriteit; bij de invulling van deze wijk wordt rekening gehouden met de samenhang met andere wijken. De balans tussen koop- en huurwoningen wordt verbeterd.

Volkshuisvesting

Het aanbod aan woningen moet in evenwicht zijn, zodat voor alle bevolkingsgroepen in een passende woning kan worden voorzien. Afstemming met de omliggende gemeenten is belangrijk. Demografische ontwikkelingen houden namelijk niet op bij de gemeentegrenzen. Diversiteit, bereikbaarheid en betaalbaarheid van woningen moet in balans zijn of in balans worden gebracht. De bestaande koop- en huurwoningen moeten worden verduurzaamd. Nieuwe woningen dienen zoveel mogelijk energieneutraal te worden gebouwd. Leegstand doet afbreuk aan de woon- en leefomgeving en wordt door de gemeente te lijf gegaan.

Concreet:

- In het beleid wordt gedifferentieerd op doelgroepen, zoals starters, senioren met een laag inkomen en statushouders.
- De gemeente biedt statushouders geen voorrangstatus, maar zorgt wel voor passende woonruimte (al dan niet een zelfstandige woning).

- Doordat ouderen langer zelfstandig wonen, zijn actieve controle en ondersteuning noodzakelijk.
- De ontwikkeling van mantelzorgwoningen wordt waar mogelijk ondersteund; er is een redelijke toets op de zorgbehoefte van betrokkenen.
- Het op peil houden van de leefbaarheid op Tholen als een plattelandsgemeente is een voortdurend punt van aandacht voor de gemeente.

Stedelijke vernieuwing

Stedelijke vernieuwing of dorpsvernieuwing krijgt prioriteit boven uitbreiding van een stad of dorp. De SGP vindt zuinig ruimtegebruik en het koppelen van woningen aan bestaande voorzieningen belangrijk. Bij vernieuwing van woonkernen wordt rekening gehouden met de voorzieningen voor kwetsbare doelgroepen, zoals ouderen.

Concreet:

- De gemeente zet in op dorpsvernieuwing, waar mogelijk door een koppeling met uitbreiding.
- De gemeente draagt zorg voor de leefbaarheid en het vergroten van de aantrekkelijkheid van kernen.